

ΤΟ ΚΑΡΡΟΝ

[ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΣΕΛΙΣ]

Τὸ κάρρον ἤρχετο μακρόθεν, πορτωμένον χῶμα. Τὸ ἔσυρε μονάχον του ἐν ἄλογον, οἰκτρὸς ψαρρὸς ροσσινάντης κάτισχνος, τὸ ἐτράβα ἐπωδύνως, ἀναστελλόμενος σχεδὸν κατὰ πᾶν βῆμα, ὅπερ ἔκαμνεν ἀσθμαίνων. Ὁ καρραγωγεύς, ἀθηναῖος καρραγωγεύς, ὡσεὶ τριακοντούτης, μὲ πλατύγυρον καπέλλον καὶ ἐπανωθράκια πλακιώτου, παρηκολούθει εἰς ἀπόστασιν τινὰ πεζός, τὰς χεῖρας του συμπεπλεγμένας ἔχων ἐξοπίσω του, καὶ περασμένον τὸ καμτσίκι μεταξύ, βραδέως. Τὸ χῶμα εἶχε προφανῶς ριφθῇ ἐντὸς κατὰ μεγάλας πτυαριάς, εἶχεν ἄρθῃ εἰς λόφον ἐν τῷ μέσῳ, εἶχε πατηκωθῇ εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ χωρῇ πλέον οὔτε δάκτυλον. Ἀλλὰ τὸ ἄθλιον τετράποδον, τὸ ἔσυρεν, εὐσυνειδήτως ἐν τοσούτῳ, παρ' ὅλον του τὸ φυταλέον ἀγκομάχημα προὔχῳρει, ἐκινεῖτο, τανύον τῶν κνημῶν αὐτοῦ τῶν καλαμίνων τοὺς μυῶνας, καὶ καταβάλλον πᾶσαν τὴν ἀλκὴν τῶν ἀπειψιλωμένων κρέατος ἰσχύων του. Τὸ γηραλέον του τὸ δέρμα, ἦτο κολλημένον ἐπὶ τῶν πλευρῶν αὐτοῦ, ὡσεὶ μεμβράνη, θὰ ἤμπορούσας νὰ τὰς ἀριθμήσης ὡς διεγράφοντο τοιοῦτοτρόπως ὀπισθεν, κατὰ ραβδώσεις, οἷονεὶ ἀνάγλυφοι, χωρὶς νὰ παρεντίθεται οὔτε ἰδέα καὶ σαρκός. Αἱ συναρθρώσεις τῶν κοκκάλων του ἐφαίνοντ' ὡσεὶ σκελετοῦ ἀνατομείου, ἐπιταυτῷ συναρμολογηθέντος ἵνα χρησιμεύσ' εἰς μάθημα, προέβαλλον θρασέως πανταχόθεν, ἐνόμιζες πῶς τώρα τὸ πετσί του θὰ ἐρρήγνυον, διὰ νὰ ἐξέλθουν πᾶσαι ἐν στιγμῇ εἰς φῶς. Ὡς ἔβαινε, ἤκούετ' ὁ κριγμός των, καθῶ ἐν τῇ κινήσει συνεχροῦντο καὶ ἐτείνοντο, ἡ κεφαλὴ του ἐκινδύς νευε νὰ ἀκουμβήσῃ εἰς τὴν γῆν, κεκυφύα διαρκῶς, καὶ ὁ λαϊμὸς ἔκαμπυλοῦτο, καὶ ἡ ράχις ἐκυρτοῦτο, ἐν τῷ ἀγῶνι ὅστις ἐξηνάγκαζεν ὅλον τὸ δυστυχές του σῶμα νὰ βαδίζῃ. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτῆς, πρὸς τὸν αὐχέναν, πληγὴ εὐρεῖα ἔχασκεν ἐρυ-

θροπέλιδνος, ὡσάν νά ἀφῆρέθῃ τμημα τι βιαίως, τὰ χεῖλη της τὴν περιέβαλλον, κατάμαυρα, διερωγότα, κ' ἐσχημάτιζον ὡσεὶ ἐσχάραν κυκλικήν, εἰς δὲ τὸ βάθος της διεκρίνετο ὑπολευκάζον τὸ ὅστουν. Καὶ τὸν κατεσκληρότα του αὐτὸν κορμόν, περιεπιύσσοντο ἡμίθρωτα λωρία, ἱμάντες φαγωμένοι καὶ κατὰτριπτοι, ρακώδη χάμουρα, συνδέοντα πρὸς τὰ προβάλλοντα ἐξ ἐκατέρων τῶν μερῶν κοντάρια, κρατοῦντ' αὐτὸν δεμένον πρὸς τὸ ραμπαδόξυλον, συνέχοντα τὰ πισινὰ του, ἢ προσαρμόζοντα τὸ σαμαράκι ἐπὶ τῆς σπονδυλικῆς του στήλης. Καὶ οὕτως εἶπετο κατόπιν ὁ τοῦ κάρρου σκελετός, τετράγωνος, τὸ χρῶμα ἀμαυρός, ἀνάλογος πρὸς τὸ συσσωρευμένον χῶμα ἐν αὐτῷ, ἀπὸ σανίδων πεπαλαιωμένων καὶ μακρὰν δουλείαν διηγουμένων, μὲ τοὺς δύο του τροχοὺς, στρογγύλους, λασπωμένους, στρεφομένους, τρίζοντας, ἐντεῦθεν καὶ ἐκείθεν. Καὶ ἔλεγεσ ὅτι ὁ ἥχος οὗτος ὃν ἐξέπεμπον γυρίζοντες, ἐνούμενος πρὸς τοῦ ἀλόγου τὸ κοπῶδες ἄσθμα, ἦτο ὡς γόος τις ἀόριστος καὶ ἀναρθρος, παράπονον θρηνηῶδες ὅπερ ἔβαλλον, ἐν ἀδελφότητι καμάτου, δυστυχίας, τὸ ἄψυχον τὸ ξύλον ἅμα καὶ τὸ ἐμψυχον τετράποδον . . .

* *

Διέβαιναν λοιπόν, φερόμενον καὶ φέρον, τῆς ἐρήμου συνοικίας τὰς ὁδοὺς, ἀργά, ὑπὸ τὸ καῦμα τοῦ ἡλίου τὸ τραχύ. Καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν στενῶν τῶν δρόμων της, τὸ κύλισμα τοῦ κάρρου ἀντεβόα, ὁμοιόμορφον, μονότονον, βαρὺ, ξηρόν, ἀνιαρόν, βάναυσον, ἀγροῖκον. Ὁ ὁδηγός του, νυσταλέος, κουρασμένος ἴσως καὶ αὐτός, μὲ τὸ κεφάλι του χωμένον κατὰ βάθος ὑπὸ τοὺς ἀντεστραμμένους, χαμαὶ νεύοντας γύρους τοῦ καπέλλου του, ἐβάδιζε μὴ ἐπειγόμενος, σιγῶν ὡς ἐπιτοπολύ, ὡς βυθισμένος εἰς σπουδαίης σκέψεις, ἢ συρίζων ποῦ καὶ ποῦ δημῶδες ἄσμα. Ἀπὸ καιροῦ δὲ εἰς καιρόν, μόνον, ὡς ἐνθυμούμενος, ἔβαλλε λαρυγγῶδες ἐπιφώνημα, ἐξέφερ' ἐπιτακτικὴν ἀποστροφὴν πρὸς τὸ προβαῖνον ζῶον, ἐσφενδόνιζε μέχρις αὐτοῦ χυδαίαν βλασφημίαν, ὡς διὰ νὰ ὑπομνήσῃ ὅτι ἐκεῖ ἦτον καὶ ἐπιταχύνη τὴν πορείαν του. Δὲν εἶχεν ὅμως κιν καὶ ἐπικλήσεων ἀνάγκην, τὸ ἀχθοφόρον κτῆνος, ὡς ἐφαίνετο. Διότι ἂν καὶ βραδέως, ὑπεῖχον εἰς κτηθεῖσαν πολυχρόνιον ἐξιν καταδήλως, παντοιοτρόπως ἀσκηθὲν ὡμῶς ἀρχῆθεν, εἰς μόχθους ἐγκαταβιῶσαν ἀσυνήθεις, ἐξετέλει τὸ καθήκον του δεόντως, ἐφ' ὅσον τοῦ ἐπέτρεπεν ἡ δύναμις. Ἀναίσθητον πρὸς τοῦ σημειοῦντος ἤδη φλογεροῦ ἄστρου μεσημβρίαν τὰς ἀκτῖνας, ἀφρόντιστον πρὸς τῆς ἰδίας του ἰσχὺς τὴν προφανῇ ἑλλειψιν, ἀδιάφορον πρὸς τοῦ φορτίου

τὸ ὑπέρογκον, ἐναλλάσσει ἐπαλλήλους τοὺς ἀσθενεῖς πόδας του, διαμείβει τὰς ἰσχνάς του κνήμας, μηκύνει τοὺς μηρούς, κάμπτει τὰ γόνατα. Ἀπλόνεται τὸ ἀργασμένον του τομάρι ὑπὸ τὴν προσπάθειαν, συστέλλεται ἢ ἐκτυλίσσεται, ρικνοῦται ἢ τεζάρεται, νὰ εὐκολύνῃ τῶν ἰστῶν τὸ παίζιμον. Στηρίζοντ' αἱ ὀπλαί του εἰς τὸ ἔδαφος στερρῶς, τὰ νεῦρα τείνονται, ἀνδρίζονται τὰ γυῖα, κοπιᾶζουν αἱ ἰγνῦς. Ἀπὸ τοῦ λευκωποῦ μετώπου του, κατὰ χονδράς σταγόνας, πίπτει ὁ ἰδρώς, θρόμβους ὀγκώδεις, ἐπαφίνοντας εὐρεῖαν τὴν κηλῖδα καταγῆς. Παρίσταται ἐν γένει προικισμένον ὑπὸ ἀντοχῆς παθητικῆς μεγάλης, ἥτις πολλάκις εἶνε μᾶλλον χρησιμος, παρὰ αὐτῇ ἡ ἐνεργὺς ρώμη. Τὰ βλέμματα ἔχει προσηλωμένα σταθερῶς πρὸς τὰ ἐμπρός, δηλαδὴ χάμω, κ' αἱ παρωτίδες ἐμποδίζουν νὰ κυττάξῃ πλάγια. Ἀλλά, ἡ ὀρεξίς του, καὶ χωρὶς αὐτῶν, δὲν θὰ τὸ ἐκινεῖσε νὰ ἰδῇ τί τρέχει τάχα γύρω του. Ἴσως ἀκόμη, μάλιστα, οὔτε καὶ κάτω ποῦ κυττάζει βλέπει ἀπολύτως τίποτε. Ὅλας του τὰς δυνάμεις, σωματικὰς ἢ διανοητικὰς ἢ ψυχικὰς, φαίνεται νὰ τὰς συνεκέντρωσεν ἀνεπιγνώτως στὴν δουλειάν του, καὶ εἰς αὐτὴν μόνην νὰ προσέχῃ. Τὸ βάδισμά του, μ' ὅλην τὴν κατὰ στιγμὴν ἀναστολήν του, διὰ νὰ ἀναπνέῃ, εἶν' ἐν τούτοις συνεχές, καὶ ἀμετάβλητον, καὶ ἀπαράλλακτον, ὅπως ἐπίσης συνεχῆς καὶ ἀπαράλλακτος ὁ συνοδεύων τοῦτο γόος τῶν τροχῶν καὶ ὁ βαθὺς ἀνασασμός του. Μηχανὴ θὰ ἐπίστευες, ἅπαξ εἰς κίνησιν τεθεῖσα, καὶ πιστῶς ἀκολουθοῦσα τὴν δοθεῖσαν αὐτῇ εὐθυνσιν. Κἄποτε, οὐχ ἥττον, τυχαίνει νὰ σκοντάψῃ αἰφνιδίως εἰς λιθάριον, πέτραν τινὰ κυλιομένην ἀνὰ τὴν ὁδόν, καὶ παρεκκλίνει δι' ἐν λεπτόν, τρικλίζει δεξιὰ - ἀριστερά, γάνει ὀλίγον τὴν ἰσορροπίαν του. Ριπτάζεται δ' εὐθὺς ἐπὶ τοὺς ἄξονάς του τὸ ἐπόμενον τετράγωνον κιθώτιον, κλυδωνίζεται καὶ παραπαίει. Πλὴν, δὲν ἄργεῖ νὰ ἀναλάβῃ τὸν τακτικὸν δρόμον του, καὶ νὰ τραβήξῃ πάλιν, ἀχρονοτριβεῖ, νὰ ἐπανεύρῃ τὴν οἰκίαν του φοράν. Καὶ ὑπὸ τ' ἀνοικτὰ τῶν οἰκῶν ὄμματα, ἐν τῷ κονιορτῷ, ἐπὶ τοῦ αὐχμηροῦ ἐδάφους, ἄγει τὸ σαρκίον καὶ τὸ κάρρον του, μὲ ἥθος φιλοσοφικόν, ὡς ἀποφασισμένον νὰ βαδίζῃ αἰωνίως.

*
* *

Ὅμως, ὡς ἔφθανεν εἰς τῆς ὁδοῦ τὸ ἄκρον, καὶ ἐστρέφετο πρὸς τ' ἄνω, ἀπροόπτως, ἀποτόμως, συνεκόπη. Ὁ στενὸς δρόμος διέτέμνετο κατὰ τὸ πλάτος του ἀπὸ βαθεῖαν αὐλακα, σκαφεῖσαν τίς οἶδεν ἀπὸ ποῖον, κ' ἐνοῦσαν πρὸς ἀλλήλους τοὺς δύο ἐκατέρωθεν ὑπὸ τὰ κράσπεδα τῶν λιθοστρώτων ρύακας, τοὺς ὀχετοὺς δι' ὧν

ἐκρέουν τὰ νερά τῶν ἀγυιῶν. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ὕδατα τοῦ χύνοντ' εἰς τὴν γειτονίαν εἶνε πολλὰ, καὶ ἐκ τῶν αὐλῶν τριγύρω, αἱ οἰκοῦσαι πλύτται τ' ἀπορρίπτουν ἀδιακρίτως καὶ ἀπαύστως, ἡ αὐλαξ αὕτη ἦτον πλήρης πάντοτε καὶ ἐκχειλίζουσα, εἶλεν ἐξαπλωθῆ ἐπὶ τοῦ δρόμου, κατέφαγε τὸ χῶμα πέριξ, διήθησε τὰ νερά της εἰς τὴν γῆν, καὶ τὴν ἐσάπισε, τὴν ἐβαθούλωτεν ἐφ' ἱκανόν, καὶ ἐσχημάτισεν ὡς μικρὸν τέλμα, εἰς ὃ ἐκαταστάλαξαν καὶ τὰ ἐκ τῆς βροχῆς τυχόν, ἀλλὰ ἰοίως ἐφιλοτιμοῦντο νὰ μὴ τὸ ἀφήσουν πώποτε νὰ ξηρανθῇ οἱ ἐκ τῶν πλύσεων ὑπόλευκοι θολοὶ σαπυνοχειμαρροὶ. Ἡπλοῦτο δὲ τὸ τέλμα τοῦτο μέσα εἰς τὸ πέρασμα, καὶ ἦτον ἀδύνατον νὰ διέλθῃ ζῶον χωρὶς νὰ πηδήσῃ εἰς αὐτό, καὶ διαβάτῃ διχῶς νὰ πηδήσῃ ἀπὸ μέρος τι στενόν. Εἰσέβη ἐπομένως, ἀναγκαιῶς, εἰς τὸν λαϊπῶδη αὐτὸν χῶρον, ἐπροχώρησε τὸ ἄλογον, συνέριψε τὸ κάρρον, καὶ ἐπλατάγησαν οἱ δύο του τροχοί, ἐντὸς τοῦ βούρκου τοῦ λιμνάζοντος. Ἀνῆλθε δὲ ἐπὶ τὴν ὄχθην, μὲ τὰ πέταλα βρεγμένα, ἐξεκίνητεν, ἔσυρε διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν πορείαν. Ἀλλὰ, ὀρμητικῶς, βιαίως, οἶονεὶ διὰ χειρὸς τραχείας, ὡς ἔτεινε τὸ σῶμα πρὸς τὰ πρόσω, ἐκρατήθη διαμιᾶς, ἐμποδίσθη ἰσχυρῶς τὴν κίνησιν, ἀντεστράφη ἐν πατάγῃ τὴν φοράν, ἐτραβήχθη ἀκουσίως πρὸς τὰ ὀπισθεν, ἐκόλωτεν, ἐπεδικλώθη, ἐξωλίσθησε τοὺς τελευταίους πόδας του ἐντὸς τοῦ τέλματος ἐκ νέου, ἐκινδύνευε νὰ καταπέσῃ. Εἶχαν κολλήσῃ εἰς τὸν βούρκον οἱ τροχοί, καὶ ἐνεπάγησαν εἰς τὴν ἰλὺν βαθίως, ἐχώθησαν εἰς τὸ ἐλῶδες ὑγρὸν μαλακὸν ἔδαφος, ἐβούλιαξαν μὲ δύναμιν, καὶ δὲν ὑπῆκουαν πλέον εἰς τὸ τρέβηγμα. Ἐπὶ τῶν λιποτάρκων του σκελῶν, συνεκραδάνθη τὸ τετράποδον, διεσείσθη, ἐδοκίμασε νὰ ξαναανχθῇ ἐπὶ τὴν ὄχθην, ἐκρατήθη πάλιν ἐξοπίσω ἀπ' τὸ κάρρον, ἠθέλησε καὶ αὐθις, ἐπιτεῖνον τὴν ἰσχύν του, ἀντεσύρθη πεισματωδῶς διὰ τῶν λωρίων, καὶ ἠναγκάσθη νὰ σταθῇ. Κλίνει λοιπὸν ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν, ὥσπερ θελὸν νὰ ἀπαλλαχθῇ, κτυπᾷ ἐπάνω στὰ κοντάρια, ἐπιχειρεῖ κινήματ' ἄτακτα πρὸς διευθύνσεις διαφόρους, κατ' εὐθείαν ἢ πλαγίως. Ἀλλὰ δὲν κατορθώνει τίποτ' ἐντελῶς, καὶ προσλαμβάνει μόνον στάσιν ἀσυνήθη, ὡς δεσμώτου, ἐπιθυμοῦντος νὰ ἐξέλθῃ τῶν δεσμῶν του, μὲ τὸν ἥμισυν κορμόν του ὑψηλότερον πολὺ τοῦ ὑπολοίπου. Ἀνιῶν ὅμως καθὼς φαίνεται ἐν αὐτῇ, σαλεύεται καὶ πάλιν, προσπαθεῖ νὰ ὀρεύσῃ ὅπωςδὴποτε, τραβᾷ. Πλήν, οἱ κατὰτριπτοι ἱμάντες του, ἀντέχουν ἐντοσούτῃ ἀρκετῶς, τὸ ἔλκουν πρὸς τὸ ραμπαδόξυλον στερεῶς, καργάροντ' ἐρρωμένως, καὶ παραλύουν πᾶτάν του ὀρμὴν. Τότε καὶ ἐκεῖνο, δίδει μίαν πρὸς τὰ πίσω, ὑποχώρησιν σφοδράν. Τότε καὶ ἐκεῖνο, δίδει μίαν πρὸς τὰ πρόσω, ὡσπερ ἐπιθυμοῦν νὰ πλήττει τὰ νῶτα πρὸς τὸ κάρρον, τὸ κουνεῖ, ὡσπερ ἐπιθυμοῦν νὰ

καρκινοβατήσῃ καὶ νὰ θγῇ τοιουτοτρόπως ἀπ' τὸν βοῦρκον, ἀντιστρόφως. Ἀλλὰ κ' εἰς τοῦτο δὲν ἐπιτυχάνει περισσότερον, ἀνταπωθεῖται, ξεγλιστρᾷ, ἐπαναφέρεται εἰς τὴν προτέραν θέσιν του, καὶ κατιδὼν τὸ μάταιον τοῦ κόπου, ἐναπέμεινεν ἐκεῖ.

*
* *

Ὁ ἄνθρωπος, συρίζων τὴν στιγμὴν ἐκείνην καὶ προσβλέπων εἰς τὴν γῆν, δὲν ἐκατάλαβεν ἀμέσως ὅ,τι ἔγινεν. Ἀλλὰ, ἀκούων παύσυχτα τὸν θόρυβον τοῦ κάρρου, ἤγειρε τὴν κεφαλὴν, καὶ εἶδε τοῦτο, ἀνεπίστως, στηλωμένον εἰς τὸν τόπον του. Αὐθωρεὶ δέ, κχταληφθεὶς ὑπὸ θ' μου ἀκατασχέτου, ἀμελλητί, λύει τοὺς βραχίονας, ραγδαῖον σκάζει τὸ καμτσίκι στὸν ἀέρα ἡχηρῶς ἐν ἀπειλῇ, ἐρεύγεται ὡς ὠρυγμὸν τινά, ὀρμᾷ, ἔκχμε τρία - τέσσαρα πεδηματα, κ' εὐρέθηκ' εἰς τὸ πλάγι του, εὐθύς. Καί, δίχως νὰ κυττάξῃ, δίχως νὰ προσέξῃ, κατεβάζει τὴν μακράν του μᾶστιγα εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ ζώου, ἅπαξ, δὶς, τρίς, εἰκοσάκις, βλασφημιῶν, ἐν ὕβρει, ἀπευθυνόμενος αὐτῷ καθὼς πρὸς ὁμοίον του:

—Τὸ σταυρό σου μέσα, ψοφίμι! . . . Σὰ σ' ραβὸς πῆγες νὰ πέσης μέσα, βρὲ κερατᾶ! . . .

Πρὸς τὰ χτυπήματα, τὸ ἄλγοι μετεκινήθη μετὰ χρότου ἐπὶ τὰ ἐμπρὸς καὶ νῦν, ἐτέντωσε τὸν τράχηλον, συνεκύρτωσε τὴν ράχιν, προέβαλε τοὺς πόδας, κ' ἐπροσπάθησε νὰ σύρῃ. Ἀσκόπως ὅμως, διότι τὸ ἐμβύθισμα τοῦ κάρρου δὲν εἶνε μικρόν, χρειάζεται δὲ δυνάμεις πολὺ μεγαλητέρα τῆς δικῆς του νὰ τὸ βγάλῃ. Ἀλλὰ, καὶ πάλιν ὁ καρραγωγεὺς χτυπᾷ, χτυπᾷ σφοδρῶς, μαστίζει τὰ ὀπίσθια, τοὺς μηρούς, τὰς κνήμας, τὴν κοιλίαν, τὸν λαιμόν, ἐκβάλλει ὠρυγὰς ἐπιταγῆς, φοβέρας, ἐνθαρρύνσεως, καὶ τὸ τραβᾷ συγχρόνως ἐκ τοῦ χαλινοῦ, καὶ βλασφημοκοπεῖ, καὶ τὸ ὑβρίζει. Τὸ ζῶον, δὲν εἶν' εὐχαριστημένον καὶ αὐτὸ προδῆλως, καὶ ὀξέως συναισθάνεται τὸ ἄλγοι τῶν πληγῶν ἐπὶ τοῦ ταλαιπωρημένου του κορμιοῦ, καὶ ἐπαναλαμβάνει τὰ πειράματα. Κρατούμενον δ' ἐκ τῶν ἡνίων ὑπὸ τοῦ ἀνδρός, μὲ κίνδυνον νὰ σπάσῃ τὰ σθητόθωρα του χάμουρα, ἔλκει τὸν σκελετὸν τοῦ κάρρου τὸν πηγμένον εἰς τὴν γῆν. Πλὴν καὶ τὸ δεύτερον, καὶ τρίτον, ἀποκάμνει, μάχεται, ἄνευ ἀποτελέσματος τινός, παιδεύετ' ἀνισχύρως, καὶ ὀπισθοβατεῖ, καὶ σκουντουφλᾷ, καὶ συνταράσσεται. Ὅσον ὅμως αὐτὸ φιλοτιμεῖται, τόσον ὁ καρραγωγεὺς βλέπων ἀδίκως παρερχόμενον τὸν χρόνον, ἐπιμαίνεται αὐτῷ, καὶ νευρικῶς χειρονομεῖ, κινεῖται ἀδίκόπως πέριξ του, πλήττει τὸ σῶμά του ἐξ ὅλων τῶν μερῶν, τὸ παροτρύνει, δαιμονίζεται μωρῶς νὰ τὸ ὠθήσ' εἰς

δρόμον, ἀνακραυγάζων εἰς βραγχώδεις, οἶονεῖ ἐγγαστριμύθους ἐπικλήσεις :

— "Εἰ!... "Εἰ!... Νὰ χέσω τὸ γονιό σου, ψοφάλογο!... "Εἰ!... Τὸ Χριστό σου, ἄτιμο!... Βρὲ οὐστ!... Μπᾶ νὰ πᾶρ' ὁ διάολος τὸ κεφάλι σου, κερατᾶ!... "Εἰ!... Χεῖ!... Σας!...

Παραφέρεται δέ, δεινῶς, περιρρεόμενος ὑπὸ ἰδρωτός, τινάσσει μεταξὺ τῶν χειλέων του τὰ γκέμια, καὶ μὴ ἀρκούμενος εἰς τὸ χαμτσίκι, ἐν τῇ ὀργῇ καὶ τῇ ἀνυπομονησίᾳ του, πατάσσει ἐπικουρικῶς αὐτὸ καὶ διὰ τῶν ἰδίων του ποδῶν καὶ τῶν χειρῶν, ἐν λακτισμοῖς καὶ γρόνθοις. "Ολον τὸ λαϊκὸν βλασφημολόγιον, ὁ θησαυρὸς τῶν ὕβρεων τῶν ἀγυῶν, ἐκθράζεται ροχθῶν ἀπὸ τὸ στόμα του, ὡς ἀπὸ καταρράχτου βρωμερὸς ἀφρός. Ἐν τῇ στενῇ ὁδῷ, παρὰ τὴν τελματώδη αὐλακα, ὀνόματα Θεοῦ, Χριστοῦ, Σταυροῦ, καὶ Παναγίας περιίπτανται, ἀνέρχονται πρὸς τὸν ἄερα, διασχίζουν τὸ κενόν, συνοδευόμενα ἀπὸ τῶν ἐπιθέτων τὰ αἰσχροτάτα, κατεμπυόμενα, βορβοροκυλιόμενα, ἐκπορνεύμενα παντοίως. Κ' ἐνῷ ὁ κύριός του ἀσχολεῖται νὰ ξερνᾷ ἐπάνω του τὴν φϋρκάν του, τὸ ζῶον, ἐπανειλημένως κατατρίβεται εἰς ἀποπείρας συνχεῖς, πλχίει, ἀγωνίζεται, καὶ ἄχθεται, καὶ ἐξαντλεῖται ἀτυχῶς εἰς δοκιμάς. Ἐντούτοις, μίαν ἀπὸ τὰς πολλὰς, ὁ ὀσπεῶδης ροσσινάντης, ἔβαλε τὰ δυνατὰ του, καὶ κατῶρθωσε νὰ ἀποσπάσῃ τὸν δεξιὸν τροχόν, τὸν ἐξεκόλλησε σχεδόν, καὶ πλήρη βούρκου ἀποκάτω τὸν ἐτράβηξε νὰ τὸν ἀνεβάσῃ εἰς τὴν ὄχθην. Ἀλλὰ, προσκρούσας κατ' αὐτῆς, γλοιώδης ἤδη, παρευθὺς ἐξανακύλισεν ἐκεῖνος, ἄλλως τε κρατούμενος κ' ἐμποδιζόμενος ἀπὸ τὸν κολλημένον σύντροφόν του, ἔπεσε ὅπου καὶ πρὶν ἦτον, κατετράνταξε τὸ ἄλογον, κ' ἐχώθη ἔτι μᾶλλον νῦν θαθύτερον. Ἀπελπισθὲν δέ φαίνεται τὸ κτῆνος ὠρισμένως, ἐπανελάβε τὴν ἀρχικὴν του στάσιν, μὲ τοὺς ἀστραγάλους βρεχομένους, προτεपाσσαλεύθη ἀκινήτως, ἀνεβοκατεβάζον μόνον παραδόξως τὸν αὐχένα, ὡς ἀρνούμενον νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν ἀγῶνα.

*
* *

Παρὰ τὸ κάρρον τὸ σταθμεῦον, δὲν ἐβράδυναν, ἐντὸς ὀλίγου, νὰ συσταθμεύσουν ἐννοεῖται, κ' οἱ ἀπαραίτητοι περίεργοι τῶν δρόμων. Διότι, εἰς τὰς πόλεις, τοὺς γεννᾷ ἐξάπαντος ἡ γῆ τοὺς πεμέργους. Καὶ ἐνῷ τέως ἐπεκράτ' εἰς τὴν ὁδὸν ἡ ἐρημία, ἐντελής, μόλις συντύχῃ τὸ παραμικρόν, βλέπεις ἐξαίφνης τὸν δουλάκον τοῦ γειτονικοῦ μπαχάλικου νὰ ἀποσπᾶται ἐκ τῆς θύρας, νὰ προσέρχεται, ἓνα παιδί, πηγαῖνον ἢ ἐρχόμενον ἀπ' τὸ σχολεῖόν του,

νὰ σταματᾷ, ἄλλο νὰ ξεμπουκάρῃ τρέχον ἀπὸ τὴν γωνιάν, τοῦ καφφενέ τῆς συνοικίας ὑπηρετᾷ νὰ σᾶς προσκομίζου νωχελῶς τὴν κυματίζουσαν ποδιάν των καὶ τὴν λαδωμένην των χωρίστραν καὶ τὰ καλοκτενισμένα κατσαρά των, ἕναν παπᾶν νὰ ἐμφανίζεται ὡς νὰ τὸν εἶχατε παραγγελιάν ἐπίτηδες, καὶ ἄλλους ἅμα, οὕτω, πολυειδεῖς, πολυπληθεῖς, καὶ νὰ χαζεύουν γύρω, νὰ παραμένουν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ τέλους, νὰ κυττάζουν, νὰ λαμβάνουν μέρος, νὰ ἐκφέρουν κρίσεις, ν' ἀφίνουν τὴν δουλειάν των ἢ τὸν δρόμον των καὶ νὰ περνοῦν μὲ τὸ συμβᾶν τὴν ὥραν των. Ἐν μέτῳ τοῦ χοροῦ λοιπὸν αὐτοῦ, ἀναποφεύκτου, ὁ καρραγωγεὺς κραυγάζει καὶ βοᾷ καὶ ἐρεθίζεται καὶ ἀγριοῦται. Καὶ βλέπων ὅτι μὲ τὸ τράθηγμα δὲν κάμνει ἀπολύτως τίποτε, ἀποφασίζει νὰ τὸ σπρώξῃ καὶ αὐτὸς ὀπίσθην.

— Κράτα το μωρὲ σὺ λιγάκι ἀπὸ τὰ γκέμια νὰ μπῶ ἀποκάτου, τὸ σταυρό του μέτα, λέγει ἀποτεινόμενος πρὸς ἕνα ἐκ τῶν παρεστῶτων. Βάστα καὶ σὺ δῶ μωρὲ μιὰ στιμῆ, λέγει πρὸς τὸν δουλάκον τοῦ μπακάλικου. Τράβα του μωρὲ στὰ παῖδια, ἄλλαχτου τὸ Χριστό, νὰ παρ' ὁ διάβολος τὸ γονιό του τὸν κερατᾶ!

Παραδίδει δὲ λέγων τὴν μάστιγα εἰς τοῦ μπακαλόπαιδος τὰς χεῖρας καὶ τοὺς χαλινούς στὸν ἄλλον, καὶ πηγαίνων ἀπὸ πίσω ἀπ' τὸ κάρρον, κύπτων μικρόν, σχεδὸν ἐντὸς τοῦ τελματος, πειράζεται νὰ τὸ ὑπεγείρῃ διὰ τῶν βραχιόνων, ἄρχεται ὥθῶν. Ἐκεῖνοι δέ, ὡς εὐχαρίστως περιμένοντες ν' ἀναμιχθοῦν, ἀρχίζουν παρευθὺς ὁ μὲν νὰ ἀναπάλλῃ εἰς τὸ στόμα τοῦ ἀλόγου τὰ ἡνία, νὰ τὰ σύρῃ, νὰ τὸ τυραννῇ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ προχωροῦντα, καὶ ὁ δὲ νὰ καταφέρῃ μεθ' ὁρμῆς τὴν μάστιγα.

Ὁ ἄνθρωπος, δυσκόλῳ, προσπαθῶν νὰ μὴ χωθῇ κι' ὁ ἴδιος εἰς τὸν βοῦρκον, τὰ σκέλη διεστῶτα, τὴν ὄσφυν συγκεκαμμένην, τὰ μανίκια σηκωμένα, δοκιμάζει ν' ἀνυψώτῃ πῶς τὸ κάρρον, νὰ τοῦ δώσῃ δύναμιν, ὥστε, προβαίνοντος κατὰ τι τοῦ ἀλόγου, νὰ βρεθῇ εἰς τὴν ἰδίαν ἐπιφάνειαν τοῦ ὄχθου, νὰ τὸ ξεκολλήσῃ διαμιᾶς, καὶ νὰ τὸν ὑπερβῇ. Πλήν, ἐκτὸς ὅτι εἶνε κολλημένον ἀρκετὰ κιλιά, ἔχει καὶ βάρος οὐκ ὀλίγον, κ' ἐντείνει τὴν πρὸς τὴν γῆν πίεσιν τὸ ἄδρόν του τὸ φορτίον. Ἄδικα λοιπὸν σφίγγεται, καὶ κατακόπτει τὰς παλάμας του τὰς τραχυδέρμους ὑπὸ τῶν σανίδων τὴν σκληρότητα, πορφυροῦς τὴν ὄψιν, μὲ τὸ αἷμα ἐρυθραῖνον τὸν λαιμόν του, ἀναθαῖνον κατὰ κύματα, κάθυγρος τὸ μέτωπον. Καὶ κατορθώνει μὲν νὰ ἀνασύρῃ καὶ αὐτὸς τὸν ἕνα τῶν τροχῶν, ἀλλὰ ὁ ἄλλος ἐπιμένει, καὶ ὅταν κἀνῃ νὰ ἐγείρῃ καὶ ἐκεῖνον, ἐπαναπίπτει ὁ ἀνεγεθεὶς ἐν παφλασμῷ.

— Μωρ' εἶνε βουλιαγμένο γιὰ καλὰ ! . . . παρατηρεῖ τις τῶν θεατῶν.

— Μωρὲ μιὰ σταλιά τόπος κ' ἔχει τόση λάσπη ! . . . , συμπεραίνει δεύτερος, περιβλέπων γύρωθεν τὸ τελματίδιον.

— 'Αμ' εἶνε κι' ὁ ὄχτος ποῦ δὲν τ' ἀφίνει, προσθέτει ἄλλος. Δὲ γλέπεις, νά, κεῖνος ὁ τροχὸς ξεκόλλησε καὶ χτυπάει καὶ ξα.α. πέφτει.

Κάτωθεν τοῦ κάρρου σχεδὸν ἐντελῶς, παρὰ τὸ ἔδαφος, ὁ καρ-
ραγωγεὺς κατέβαλλεν ἤδη ἰσχυρὰν προσπάθειαν. Ἐπιτυχὴν δὲ
νὰ τὸ ἀνυψῶσθι περισσότερον ἢ πρίν, ἔκαμιν ἐπὶ κλησιν πρὸς τοὺς
παρισταμένους.

— Βοηθᾶτε μωρὲ παιδιὰ καὶ σεῖς λιγάκι ἀποφτοῦ νὰ βγῇ κ' ὁ ἄλλος . . .

Δύο - τρεῖς ἐκ τῶν βλεπόντων, ἐργατικοὶ ἄνθρωποι, δὲν ἀπέ-
στερξαν τὴν πρόσκλησιν, προσελθόντες δὲ καὶ τοποθετηθέντες κα-
ταλλήλως, ἤρχισαν καὶ αὐτοὶ νὰ σπρώχνουν, οἱ μὲν τὸν ἀτίθασ-
σον τροχόν, οἱ δὲ τὸν σκελετὸν τοῦ ἁμαξίου. Παθαίνονται δὲ καὶ
οἱ ἴδιοι μετ' ὀλίγον, ἀνθίσταμένου ἔτι τούτου, καὶ ἰδρόνουν πα-
ρομοίως, καὶ ἀσθμαίνουν, καὶ κλίνουν τὸν κορμὸν τοῦ σώματος
ὡς θέλοντες νὰ τὸν κάμουν ὀριζόντιον, καὶ ὀλισθαίνουν τεντω-
νόμενοι ἐπὶ τῶν ἐμπροσθίων των δακτύλων τῶν ποδῶν, ἐκβάλλον-
τες ἐπιφωνήσεις ἐνθαρρυντικὰς, προτρεπτικὰς, πρὸς ἑαυτοὺς τε
καὶ ἀλλήλους, προεξάρχοντος τοῦ ενδιαφερομένου.

— Χαίντε ! . . . "Αἶντε μωρὲ παιδιὰ ! . . . "Αἶντε ! . . . "Αἶ μω-
ρὲ ὅτιμο ! . . . Τὴν Παναγία σου μέσα ! . . . "Εἰ ! . . . "Εἰ ! . . .

Κ' ἐν τῷ μεταξύ ὁ συγκρατῶν τοὺς χαλινούς, τραβᾷ ἐμπρὸς
ἀνηλεῶς τὸ ἄλογον, καὶ ὁ δουλάκος τοῦ μπακάλικου καταμαστί-
ζει τὰ πλευρά του.

Οὕτως, ὠθούμενον ρωμαλέως καὶ σποδρῶς, τὸ κάρρον συγκλο-
νεῖται ὅλον, συγκινεῖται, κυμαίνεται πέραν καὶ ἐδώθεν, τρίζει-
κρίζει, σίζει, προσκρούει κατὰ τῶν πισινῶν τοῦ τετραπόδου, καὶ
πηγαينوέρχεται. Τὸ ἄλογον πληττόμενον ἐξ ἄλλου, σκουντῶμε-
νον, δερόμενον, συρόμενον, ἐκβιαζόμενον, κινεῖται καὶ αὐτὸ παν-
τοιοτρόπως, ἐπὶ τῆς θέσεώς του, ἀνανεῦον τὸν λαιμὸν διαρκῶς,
ὡς παριστάνον τὸ ἀδύνατον τοῦ πράγματος. Κινεῖται δὲ καὶ συν-
τινάσσονται ἀπαύστως καὶ τὰ ἐπ' αὐτοῦ, τὸ σαμαράκι καὶ ἡ λι-
μαριά κ' ἡ πισινέλα κινδυνεύουν νὰ ἐκφύγουν, σείονται τὰ κα-
φάσια, τὰ κοντάρια, τὰ ἐπανωκίπ υλα, καὶ οἱ τροχοί, ἐπιθυ-
μοῦντες νὰ στραφῶν ἐπὶ τοῦ σιδηροῦ των τριγκιλίου καὶ ἀπο-
τυγχάνοντες, οἰμῶζουν. Τέλος, ἐν ὑπερτάτῃ ἐντάσει νεύρων καὶ
μουῶν, ἀλκῇ ὀργίλῃ, ἐξέσπρωξαν αὐτὸ ἀπὸ τῆς λάσπης, τὸ ξεκόλ-

λησαν, τὸ ἀπεθύησαν, ὡς ἐναέριον τὸ ἀνέβασαν ἐπὶ τοῦ ὄχθου, τὸ συνεπῆραν ἐπὶ τὸν ἀνήφορον, ἔκφρων δ' ἐκ τῶν μαστιγωμῶν καὶ τῶν κραυγῶν ὁ ροσσινάντης, ἐλευθερωθεὶς, τρέχει πλέον ἐν σπουδῇ, ἐξαπολύεται δρομαῖος, πηλαλᾷ. Κρατῶν δ' αὐτὸν ἀπὸ τοῦ χαλινοῦ, παραπλεύρως νῦν, τρέχων τὸρα καὶ αὐτός. θυμώδης, τὸν ἀπάγει ὁ καρραγωγεύς, τὸν μαστιγώνει ἀδιακόπως, τοῦ κατεβάζει τὸ καμτσίκι στὰ πλευρά, στὰ λαγαρά, εἰς τὰ καπούλια, στὰ σφυρά, εἰς τὰς ἰγῦς, βρυχώμενος « Τὴν Παναγιά σου! Τὸ Χριστό σου! » ἀδιαλείπτως καὶ σκληρῶς.

Ἐκ τοῦ πεζοδρομίου τοῦ πλαγινοῦ δρόμου, πρὸς ὃν μετὰ πατάγου φέρεται, ἀνέρχεται κυρία τις μεσόκοπος, φοροῦσα μαῦρα, σεβασμίου ἐξωτερικοῦ, εἰδός τι Ροζοῦς, μὲ τὰς κορδέλας τοῦ καπέλλου της περιπλαισιούσας τὸ ἰσχνόν της πρόσωπον, κρατοῦσα μπόγον τυλιγμένον μὲ χαρτὶ εἰς χεῖρας. Νοικοκυρά τις ἀγαθὴ ὡς φαίνεται, ἥτις θὰ πῆγε νὰ ψωνίσῃ στὰ ἐμπορικά, καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὸν οἶκον μὲ τὸ δέμα ποῦ κρατεῖ. Καὶ εἶδεν ἡ καλὴ γυνὴ τὸ πρᾶγμα, προσέβλεψε τὸ ἄλογον καὶ τὸν καρραγωγέα, καὶ τοῦ ἀθλίου τετραπόδου τὴν φυγὴν, καὶ τὰς πληγὰς ποῦ καταφέρει πάντοτ' ἐπ' αὐτὸ ὁ κύριός του. κ' ἐν ἀγανακτήσει, ἀπευθυνομένη πρὸς αὐτόν, ἔρρηξε διαμιᾶς φωνὴν ὀξεῖαν:

— Βρέ, βρέ, βρέ, τί τὸ χτυπᾷς ἔτσι, μὴν τὸ χτυπᾷς, βρέ, ὦ τὸ καῦμένο, τί βάρβαροι ἄνθρωποι, τί βάρβαροι! . . . Βρέ, βρέ, μὴν τὸ χτυπᾷς ἔτσι, τί βάρβαροι ἄνθρωποι, τί βάρβαροι! . . .

Ἀπομένει δ' ἐστραμμένη πρὸς τὸ φεῦγον κάρρον βάλλουσα τὰς κραυγὰς αὐτῆς, καὶ ἀποβλέπει πρὸς αὐτό, καὶ ξεφωνίζει σχετλιαστικῶς, κινοῦσ' ἀσυνειδήτως στὸν ἀέρα καὶ τὸν μπόγον της.

Ἄλλ' ὁ καρραγωγεύς, ἐξαφανιζόμενος ἤδη ἐκεῖ κάτω ἐντὸς νέφους κονιορτοῦ, ἐπαναστρέφων βιαίαν τὴν κεφαλὴν ὑπὲρ τὴν ψωραλέαν χαίτην τοῦ ἀλόγου του, ἀγρίως:

— Τὸ σταυρό σου καὶ σένα μέσα, βραχνοφωνεῖ, γρηᾷ καραχάξα! . . . Ποῦ νὰ σὲ βροῦμε σένα τὴν πολιτισμένη νὰν τὸ ξεκολλήσῃς δίχως νὰν τὸ βαρέσῃς! . . .